

Μάθημα : Αρχαία (διδαγμένο) Κατεύθυνσης
Τάξη/Τμήμα : Β' Λυκείου
Διαγώνισμα περιόδου: Μαρτίου 2023
Αριθμό σελίδων: 3

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου, §§ 13, 18.

Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἰππεύειν ἐπειδὴ πάντας ἑώρων τοῖς μὲν ἰππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἑτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἑμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

[...]

Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. Καίτοι χρῆ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις κομᾶ, διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς ιδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελεῖσθε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν:

1. Οι Αθηναίοι και οι Βοιωτοί ἰππεῖς θεωροῦσαν τὸ ἰππικὸ τῶν Λακεδαιμονίων στὴ μάχη στὴν Αλίαρτο αξιόμαχο.

2. Όταν οι Αθηναίοι έσπευσαν να βοηθήσουν στην Αλίαρτο με οπλίτες και ιππικό, κάποιοι κατατάχτηκαν στο ιππικό χωρίς όρους και προϋποθέσεις.
3. Ο Μαντίθεος παραδέχεται ότι αποχωρούσε πρώτος από τις εκστρατείες.
4. Ο Μαντίθεος θεωρεί ότι το να έχει κάποιος μακριά μαλλιά δεν βλάπτει ούτε τις αρχές της πόλης ούτε τους απλούς πολίτες. (μονάδες 8)

β. «...τούς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν»: Σε τι ακριβώς αναφέρεται ο Μαντίθεος με τη φράση «ἐκ τῶν τοιούτων»; Ποια στερεότυπα υπήρχαν στην αθηναϊκή κοινωνία κατά την κλασική εποχή; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

B1. Στο παραπάνω απόσπασμα ποια στοιχεία παραθέτει ο Μαντίθεος για να αποδείξει την καλή στρατιωτική συμπεριφορά του; Με ποιους εκφραστικούς τρόπους ενισχύει την επιχειρηματολογία του στο συγκεκριμένο σημείο;

Μονάδες 10

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

«ἐλευθέρως δὲ τὰ τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονὴν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μὲν, λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν τε αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κεῖνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσιν». (Θουκ. Β, 37.2).

Μετάφραση: «Ὡς ἐλεύθεροι ἄνθρωποι συμπεριφερόμαστε στὴ δημόσια ζωὴ καὶ στὶς μεταξύ μας καθημερινὲς σχέσεις χωρὶς καχυποψία, χωρὶς νὰ ὀργιζόμαστε μὲ τὸ γείτονα, ἐὰν κάνει κάτι ἐπειδὴ ἔτσι τοῦ ἀρέσει, οὔτε τοῦ κατεβάζουμε τὰ μοῦτρα, πράγμα πού, ἂν δὲν τὸν βλάπτει, πάντως τὸν στενοχωρεῖ. Καὶ ἐνῶ στὴν ἰδιωτικὴ μας ζωὴ συμπεριφερόμαστε χωρὶς νὰ ἐνοχλοῦμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, στὴ δημόσια δὲν παραβαίνουμε τὸ νόμο, ἀπὸ σεβασμὸ προπάντων, πειθαρχώντας καὶ στοὺς ἄρχοντες πού ἔχουμε κάθε φορὰ καὶ στοὺς νόμους, καὶ μάλιστα σὲ αὐτοὺς πού ἔχουν θεσπιστεῖ γιὰ τὴν προστασία τῶν ἀδικουμένων, ὅπως ἐπίσης σὲ ἐκείνους πού, ἂν καὶ ἄγραφοι, φέρνουν κατὰ κοινὴ ὁμολογία ντροπὴ σὲ ὅποιον τοὺς παραβαίνει» [Μετάφραση Ν. Σκουτερόπουλου]

Αφού μελετήσετε το παραπάνω απόσπασμα από τον Επιτάφιο λόγο του Περικλή να αντιπαραβάλλετε τις απόψεις που εκφράζονται από τον Περικλή με το απόσπασμα («Καίτοι χρή τούς φιλοτίμως ... ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελεῖσθε») από τον λόγο του Λυσία «Υπὲρ Μαντιθέου».

Μονάδες 10

B3. Να επαληθεύσετε (σωστό) ή να διαψεύσετε (λάθος) τις ακόλουθες προτάσεις.

Μονάδες 10

1. Υπάρχουν τριών ειδών ρητορικοί λόγοι κατά τον Αριστοτέλη, οι συμβουλευτικοί, οι δικανικοί και οι επακτικοί.
2. Επιφανέστερος λογογράφος συμβουλευτικών λόγων θεωρείται ο Λυσίας.
3. Σκοπός του προοιμίου είναι η εύνοια, ή πρόσεξις και η ενημέρωση του ακροατηρίου για το θέμα.
4. Τα ενθυμήματα είναι βραχυλογικοί συνήθως συλλογισμοί οι οποίοι, αναλόγως των προτάσεων, στις οποίες στηρίζονται, δίδουν συνήθως πιθανά, αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις ασφαλή συμπεράσματα
5. Τα παραδείγματα ανήκουν στις ατεχνες πίστεις.

B4.α. Να βρείτε με ποιους όρους του κειμένου σχετίζονται ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις: ποιητής, δέηση, διάβημα, κατάλοιπο, επιτήδειος.(μονάδες 5)

B4.β. Να γράψετε για κάθε λέξη του αρχαίου κειμένου ένα ομόρριζο ουσιαστικό της νέας ελληνικής και στη συνέχεια να δημιουργήσετε από μία πρόταση για το καθένα: ήγουμένους, κινδυνεύειν , παρασκευάσαντα , άναχωρών, βλάπτει (μονάδες 5)

Μονάδες 10

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ

ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

ΕΥΙΛΛΗΧΙΑ!